

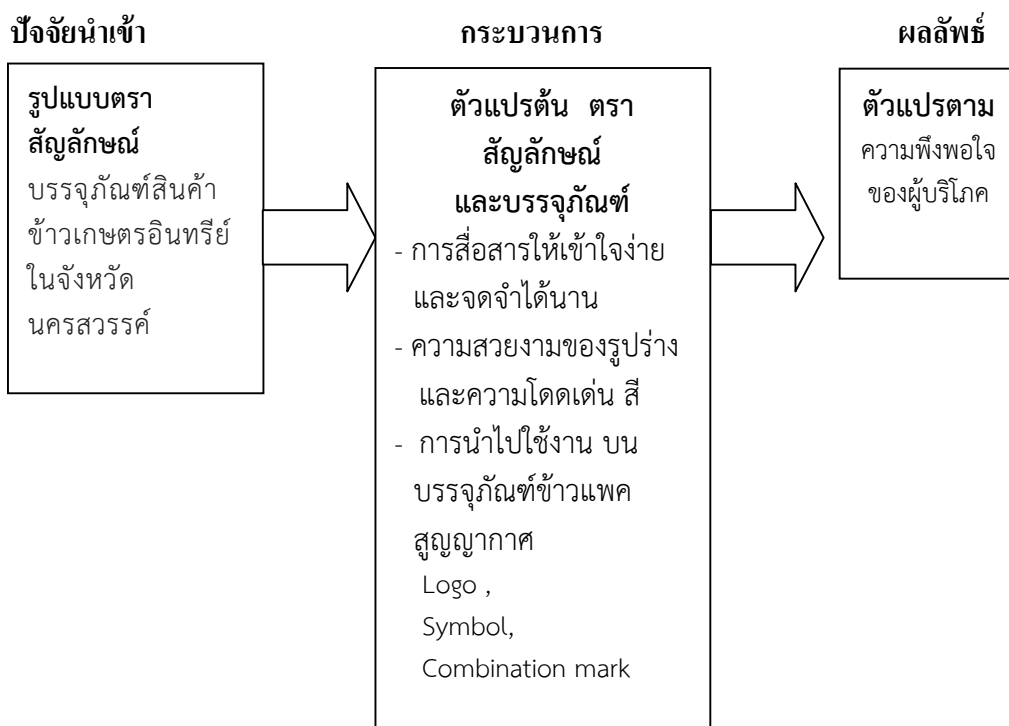
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์จากการสำรวจ และสังเกตพฤติกรรมการใช้งาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล สุดท้ายจึงนำมาสรุปจัดกลุ่มข้อมูล และเรียบเรียงเป็นประเด็นต่างๆ เพื่อแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดประเภทของรูปแบบ
2. เก็บรวบรวมข้อมูล
3. สำนวจค่านิยม
4. การจับประเด็นสำคัญของข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบ
5. กำหนดคุณค่าและการนำไปใช้
6. ข้อควรคำนึงในด้านการผลิตและการตลาด

ในที่นี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับหลักการออกแบบตราสัญลักษณ์และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในด้านการสร้างความจดจำและระลึกถึง โดยมีกรอบการวิจัยดังนี้

3.1 กลุ่มทดลอง

เพื่อกำหนดรูปแบบ แนวโน้ม การจัดกลุ่มข้อมูล

3.1.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา กรรมวิธีการปลูก การบรรจุ การแปรรูป ลักษณะเฉพาะ ลวดลายตามการนำไปใช้งาน

3.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวเพื่อส่งเสริมการขายและสร้างความโดดเด่นของบรรจุภัณฑ์ และความนิยมเลือกซื้อสำหรับบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับตัวผลิตภัณฑ์และชนิดข้าว

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ 1.แบบสัมภาษณ์ซึ่งใช้สำหรับเก็บรวบรวม ข้อมูลจากผู้ปฏิบัติหน้าที่บรรจุข้าวกล้องอินทรีย์ 2. แบบสอบถาม ซึ่งใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริโภคที่เคยบริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์

สำหรับการสร้างแนวคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การทำมู้ดบอร์ด Mood board ในการออกแบบชิ้นงาน
2. สร้างแนวคิดบรรจุภัณฑ์ขึ้นมาใหม่
3. ร่างภาพ Sketch โดยใช้ปากกา และดินสอ
4. เขียนดีไซน์บอร์ด ประเมินด้านการออกแบบ

ในการวิจัยเพื่อออกแบบตราสัญลักษณ์สินค้าศึกษาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์สินค้าข้าวอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการขายปลีก ส่วนที่ 1 กำหนดเครื่องมือในการหาข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

3.2.1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์โดยการใช้แบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ปัญหา ของบรรจุภัณฑ์ข้าวเกษตรอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์

1. ปัญหาในปัจจุบันของบรรจุภัณฑ์ข้าว จากผู้บริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์
2. ปัญหาในปัจจุบันของบรรจุภัณฑ์ข้าวเกษตรอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์ จากผู้ปฏิบัติ หน้าที่บรรจุข้าวอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนที่ 3 ความต้องการในปัจจุบันของบรรจุภัณฑ์ข้าวอินทรีย์ จังหวัดนครสวรรค์
ความต้องการในปัจจุบันของบรรจุภัณฑ์ข้าวอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์ จากผู้บริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์

การพัฒนาแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาข้อมูลจาก หาแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และการสร้างแนวคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จากนั้นเริ่มออกแบบบรรจุภัณฑ์ตราสัญลักษณ์เกษตรอินทรีย์ โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

- ศึกษาตราสัญลักษณ์แบบเดิม ปัญหาจากการใช้งาน การใช้ภาพลักษณ์เกษตรอินทรีย์และการใช้สี ตัวอักษร

- กำหนดรูปแบบแนวโน้มการออกแบบตราสัญลักษณ์และลวดลายและลักษณะการใช้งานที่สามารถส่งเสริมการขายปลีก

3.3 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

3.3.1 ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ การออกแบบสิ่งพิมพ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ลักษณะการออกแบบตราสัญลักษณ์และลวดลาย ที่สามารถสื่ออัตลักษณ์องค์กรได้

3.3.2 สรุปผลปัญหาและความคิดเห็นในแนวทางในการพัฒนาตราสัญลักษณ์และลวดลาย ที่สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์องค์กร จากความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ

3.3.3 สรุปจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อสร้างแบบสอบถามความคาดหวังลักษณะการออกแบบตราสัญลักษณ์ และลวดลาย

3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.4.1 ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบสิ่งพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ โดยผู้วิจัยกำหนดจำนวน ประชากร ไว้จำนวน 1 ท่าน คือ

นายวัฒน์ พลอยศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3.5 วิธีการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.5.1 ศึกษาและสังเกตจากสถานที่จริงในด้าน ศิลปะ สถาปัตยกรรมสถานที่สำคัญ พื้นที่ วิถีชีวิตของบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้อง (ชุมชนชาวเกษตรอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์) ในประเด็น ลักษณะความเป็นชุมชน ปลูกข้าวเกษตรอินทรีย์ อัตลักษณ์ของชุมชนบ้านบางเตือ การขนถ่ายผลิตภัณฑ์และกรรมวิธีการปลูก

3.5.2 ศึกษาจากงานเอกสาร โดยศึกษาด้านประวัติความเป็นมา สถานที่ตั้ง ภูมิหลังชุมชนบ้านบางเตือ จังหวัดนครสวรรค์ (พื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม) การออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ ภาพประกอบที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบศิลป์ และการส่งเสริมการตลาดในชุมชนชาวเกษตรอินทรีย์ จังหวัดนครสวรรค์

3.5.3 เก็บข้อมูลภาคเอกสาร วิเคราะห์โดยการประมวลผลทางภาคเอกสาร เพื่อจัดทำแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ติดต่อด้านสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบอรายละเอียดของงานวิจัยและคำถามของแบบสัมภาษณ์เป็นการหาข้อมูลโดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านปัญหาในเรื่องการออกแบบตราเดิม แบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ

1) ด้านพัฒนาตราสัญลักษณ์และลวดลาย มีปัญหาทางด้านใด มีความเหมาะสมต่อการใช้งานหรือไม่เพราะเหตุใด

2) ด้านการส่งเสริมองค์กรและสื่อถึงสาระ มีความเหมาะสมต่อการใช้งานตามประเด็นต่อไปนี้หรือไม่ เพราะเหตุใดแบ่งออกเป็น การส่งเสริมอัตลักษณ์ความเป็นเกษตรอินทรีย์ และแหล่งที่มา แสดงภาพลักษณะแบรนด์และความแตกต่าง (Brand Differentiate) ความสวยงามส่งเสริมบุคลิกภาพ ทั้ง

สีส้ม รูปทรง รูปแบบ แสดง ความโดดเด่น (Outstanding) แสดงความรู้สึกร่วมที่ดี (Brand Experience)

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อหารูปแบบแนวทาง ในการออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์และลวดลายบรรจุภัณฑ์สินค้าข้าวอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 ข้อมูล รวบรวมจากแบบสอบถามจะวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.6.2 ข้อมูล รวบรวมจากแบบสัมภาษณ์จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ดีของข้าวชุมชนข้าวเกษตรอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์ ปัญหาของบรรจุภัณฑ์ข้าวกล้องอินทรีย์และความต้องการต่อบรรจุภัณฑ์ใหม่ของชุมชนข้าวเกษตรอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์

3.6.3 ข้อมูลที่รวบรวมจากการสำรวจตลาด คู่แข่งขันจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับลักษณะบรรจุภัณฑ์ วัสดุ ที่ใช้ ฉลากของคู่แข่งชั้นในตลาด จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค SWOT Analysis ข้าวกล้องอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์

3.7 การออกแบบและพัฒนา

รวบรวมผลวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำไปสู่การออกแบบชุดข้อมูลคำถามเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์และค้นหาตัวแทนในการใช้สอบถามความคาดหวังโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.7.1 พัฒนาแก้ไข ภาพประกอบ สีและการจัดวางองค์ประกอบศิลปะ ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายพื้นที่ชุมชน ข้าวอินทรีย์จังหวัดนครสวรรค์เห็นที่นิยมเลือกใช้บนบรรจุภัณฑ์ข้าว

3.7.2 พัฒนารูปแบบตราสัญลักษณ์ด้านความสวยงาม ส่งเสริมบุคลิกภาพ ทั้งสีส้ม รูปทรง ที่นิยมในงานออกแบบ 3 รูปแบบ

3.7.3 นำไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 80 คน

3.9 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล

3.9.1 สถิติพื้นฐาน

สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ทั้งรายข้อ และทั้งฉบับ ที่เรียนมาในวิชาการประเมินผลการเรียน หรือวัดผลประเมินผล เช่น กรณี

สถิติพื้นฐานที่นำมาใช้ในการประเมินคุณภาพ ใช้ค่าเฉลี่ยแบบแจกแจงความถี่ (\bar{X}) อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 73-79) มีสูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{\sum f}$$

เมื่อ \bar{X} = คะแนนเฉลี่ย
 f = ความถี่
 Σfx = ผลรวมทั้งหมดของความถี่ คูณคะแนน
 Σf = ผลรวมทั้งหมดของความถี่ ซึ่งเท่ากับจำนวนข้อมูลทั้งหมด (N)

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation:S.D) อ้างถึงในลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 73-79) มีสูตร ดังนี้

$$S.D = \sqrt{\frac{N\Sigma fx^2 - (\Sigma fx)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 f = ความถี่
 N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 Σfx = ผลรวมทั้งหมดของความถี่คูณด้วยคะแนน

3.9.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบทดสอบ

สถิติที่ใช้ในการหาค่าความสอดคล้องตรงตามตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของเครื่องมือต่าง ๆ ในงานวิจัย

สถิติที่ใช้ในการหาค่าความสอดคล้องเที่ยงตรงตามเนื้อหา คือ ค่าความเที่ยงตรง (Index of Consistency : IOC) (ไพโรจน์ ธีรธนากุล และไพบุลย์ เกียรติโกมล และเสกสรรค์ แยมพินิจ 2546 : 139-141) มีสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{R}{N}$$

โดยที่ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง
 R = ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การแปลค่า IOC ได้ดังนี้

ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คือ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
 ตั้งแต่ 0.00 – 0.49 คือ ไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม